

σώθησαν και πόσαι ήρξάνεσθαι και πόσαι πάλιν μη σβεσθίσει, ήλλαξαν σημασίαν, έπίση; δέ και ποιοι νέοι τύποι και λέξεις και έπιδράσεις νέαι άνεφάνησαν' συγχρόνως δέ και διά ποιούς ποτέ λόγους και κατά ποιούς νόμους έγειναν όλα ταύτα (διότι πάντοτε είς τās μεταβολάς τούτας βαθύς τις λόγος και σταθερός τις νόμος ύποκρύπτεται.) Διά τής συγκρίσεως ταύτης πολλά τής άρχαίας άσφαή ή νεωτέρα θά έσαφήνιζε και πολλά πάλιν ταύτης έλλιπή και άνακριεή θ' άνεπλήρουνε και θά διεκανόνιζεν εκείνη. Τέλος δέ εκ του τοιούτου παραλληλισμού θά έπειθόμεθα ότι αι ώς προς την άρχαίαν μεταβολαι τής σημερινής δέν είναι άλλο είμή άναζωωτικά και καλλιτερεύσεις και τελειοποιήσεις, σύμφωνοι με τās καλλίτερα παρά τās άρχαίαις ώργανισμένας νεωτέρας κοινωνίας, και προσεχόμεναι από καθολικούς νόμους γλωσσολογικούς.

(Δικολουθεί τδ τέλος)

Π. ΒΕΡΓΩΤΗΣ.

ΔΟΥΝΑΙ ΚΑΙ ΛΑΒΕΙΝ

ΥΠΟ

B A B B Y.

(Συνέχεια, όρα προηγούμενον φυλλάδιον)

III.

Παρήλθεν ικανός χρόνος, καθ' όν ο ιατρός εξηκολούθει διάγων τον σκοτεινόν και μυστηριώδη τούτον βίον, όποτε μίαν ήμέραν εξαίφνης οι φιλοπερίεργοι τής μικράς πόλεως Α*** κατελήφθησαν υπό ζωηράς έκπλήξεως. Έργάται έφάνησαν έπισκευάζοντες και χρωματίζοντες εκ νέου την κατηρή και σιωπηλήν οίκίαν, είς ήν από πολλών ένισυτών κατόικουν ο ιατρός μετὰ του ύπηρετιού του και τής όποιας οι τοίχοι, φαιοί εκ τής πολυκαιρίας,

και καλυπτόμενοι υπό φυτών παρασίτων έφαινοντο τοίχοι φυλακής και παρείχον είς τδ όλον κτίριον θέαν παράδοξον, φαντασιώδη, συνάδουσαν κατά πάντα με τον χαρακτήρα των έν αύτῃ οικούντων. Τά παράθυρα, κεκλεισμένα έπομένως από πολλου καιρού, ήνεώχθησαν και αι ευεργετικαι άκτίνες του ήλιου και ή δροσοδόλος αύρα εισήλθον άκωλύτως και έφαιδρουν τον σκοτεινήν όφιν των στυγνών εκείνων θαλάμων και άνεζωογόνησαν τά καταρρέοντα και ευρωτιώντα πχλαιά έπιπλα αύτου. Η δίκελλα του κηπουρού έπέπασεν άμείλικτος και εκαθάρισε τον μικρόν κήπον από τās άκάνθας, τās άκαλήφας και τά λοιπά βλαβερά χόρτα άτινα άγερώχως έβλάστανον έν αύτῳ καταπληκτικώς πολλαπλασιασθέντα, είς τās μικράς δέ και συμμέτρους πρασιάς αύτου άρδευομένας υπό μικρών αυλακίων έν οίς τδ ύδωρ έρρεε κελαρύζον έφυτεύθησαν ροδωναι και ροδοδάφναι και άλλα τοιαύτα άνθη, ή θηλερά και φιλομειδής θεά των όποιων άπέδωκεν άσυνήθη φαιδρότητα είς τον έρημον εκείνον τόπον. Τήν άπαθή και ξηράν μορφήν του ιατρού έστόλισε προσήνης μειδιάμα. Αίγλη άσυνήθης εξήστραπτεν από τους θολούς και συννεφωμένους όφθαλμούς του, τηλικαύτην δέ μεταβολήν έλαβεν ή τέως άχαρις και άπαράτηρητος μορφή του, ώς άνιδές τινες εξέφρασαν άπροκαλύπτως την ιδέαν ότι ήτο άρκετά νόστιμος νέος και γυναίκες τινές ώρίμου ήλικίας προσέβησαν περαιτέρω είπούσαι ότι ήτο ώραιος. Ο γέρον ύπηρετής έτόλμωσε νά ριψοκινδυνεύση λέξεις τινάς πολυσυλλάβους· μίαν ήμέραν μάλιστάν τον ήκουσάν τινες χαριεντιζόμενον μετὰ τινος των εργατών. Άναμφιβόλως σπουδαία μεταβολή έλάμβανε χώραν έντός τής οίκίας εκείνης. Οι περίεργοι χυρίσκοντο έν διηνεκεί όργασμῳ. Τά συμβούλιά των είχον διαρκή και άδιάκοπον συνεδρίασιν· ό έφευρετικός αύτων νοός ειργάζετο άδιακόπως, ποιεί-

λας εἰκασίας δυσοδομῶν, ποικίλα θέματα ἀνελίσσων· ἡ εὐτοκος αὐτῶν φαντασία ἐπειράτο μάτην νὰ διασχίσῃ τοῦ μυστηρίου τὸ κάλυμμα. "Ὅτε ἐπὶ τέλους τὸ μυστήριον ἐξήχνησθη, ἐνέβαλε δικαίως τοὺς πάντας εἰς ἀπορίαν ἢ ἀνακάλυψίς του. Ὁ Πέτρος ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῇ.

Τῷ ὄντι τοιαύτη ἦτο ἡ αἰτία τῆς παραδόξου καὶ δυσεξηγήτου μεταβολῆς. "Ὅσον σκεπτικός καὶ ἄν ἦτο, ὅσον ἀπαθής, ὅσον ψυχρὸς καὶ ἄν ἐφαίνετο ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, εἶχεν ὅμως ἐντὸς αὐτοῦ καρδίαν καὶ καρδιανεύγενῇ καὶ γενναίαν. Κατὰ τοὺς ἐρήμους χρόνους τῆς νεότητός του εἶχεν αἰσθανθῇ ἐν ἑαυτῷ γλυκεῖς καὶ ἀορίστους παλμούς· εἶχεν ἀφήσει κατὰ τὰς ὥρας τῆς ρέμβης του νὰ λικνίσῃ τὸ ἀτίθαστον πνεῦμά του, ἐν ὄνειρον ἀνθοστεφές, μία παρήγορος καὶ χαροπὴ ὄπτασις. Τὸ ὄναρ τοῦτο ἦτο τὸ ἰνδαλμα νεαρᾶς γυναικὸς, ὑπόστασις ἀνύπαρκτος καὶ ἰδεώδης, κρᾶμα ἀμφίβολον ἀδελφῆς καὶ ἐρωμένης, ἱλαρὰ καὶ παρθενικὴ ὑπαρξίς, ἣτις συνταυτίζουσα τὴν ἰδίαν τύχην μετὰ τῆς ἰδικῆς του, ἤθελε φαιδρύνει τὴν σκυθρωπὴν ζωὴν του, καὶ παρηγορεῖ τὰς πικρὰς αὐτοῦ στιγμὰς, διὰ τῶν τρυφερῶν φροντίδων καὶ [τῆς οὐρανίας ἀγαθότητος] τῆς. Καὶ νὰ μὲν τὸ ἰδιαικὸν τοῦτο προσέκοψεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κατὰ τῆς παγερᾶς ψυχρότητος καὶ κατὰ τῆς σκαιότητος τῆς κοινωνίας, ἣτις ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ τραπῇ ἐπὶ τὴν ὁδὸν τῆς μονώσεως καὶ τῆς μισανθρωπίας, δὲν ἀπηλείφθη ὅμως καὶ ἀπὸ τοῦ πνεῦμά του ἐντελῶς ἡ γόησις αἰκῶν, ἣτις εἶχε καταθέλξει τὰ ὄνειρά του· τὴν ἔκρυσεν εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του καὶ ἀφέθη εἰς τῆς εἰμαρμένης τὸν ροῦν.

Ἄλλ' ἡμέραν παρ' ἡμέραν ὁ σιδηροὺς κύκλος τῆς μονώσεως εἰς ὃν ἐκουσίως εἶχεν εἰσέλθει τῷ ἐφαίνετο στενότερος καὶ πνιγνότερος· ἡ ἡλικία ἐκεῖνη πίεσις λίαν τὸν ἐστενοχῶρει. Ἦνθις ὅτι ζῶν τοιοῦτοτρόπως ἔθα-

πτε τὴν ὑπαρξίν του δλοκληρον ὑπὸ τὸ βαρὺ μάρμαρον τοῦ πένθους καὶ τῆς λύπης. Ἀνεπόλει μετὰ λύπης παρελθούσαν ἐν τῇ ἀφανείᾳ καὶ τῇ μονώσει τὴν παιδικὴν καὶ πρόσθετον ἡλικίαν· ἐβλεπε μετ' ὀδύνης διαρρέοντας στυγνοὺς καὶ δριμυλῶδεις τοὺς χρόνους τῆς ὀρίμου ἡλικίας καὶ ἐθεώρει μετὰ τρόμου πρὸς τὴν δειλὴν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἣτις προανηγγέλλετο ζοφερά καὶ ἀπαισία, καθὼς ἡ δειλὴ συννεφώδους χειμερινῆς ἡμέρας.

Τότε κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας τῆς μαύρης μελαγχολίας ἀνέκυπτεν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας του ἡ συμπαθὴς μορφή τοῦ φαντάσματος καὶ τὸ γαλήνιον αὐτοῦ βλέμμα καὶ τὸ ἐπαγωγὸν μειδιάματόν του, ὡς φάρου σωτήριος ἀκτὶς, ἀναλάμπουσα αἴφνης πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν περιπλανωμένου εἰς ἄξενον πόντον ναυδάτου, ἐπράυνεν ἡρέμα τὰς κρυφίας ἀλγυδόντας τοῦ μισανθρώπου καὶ ὠδήγει τὸ πνεῦμά του εἰς γλυκυθύμους ὄνειροπολήσεις. Ἰδεάζετο τὴν μέλλουσαν τοῦ βίου του σύντροφον ἀγνὸν καὶ οὐράνιον πλάσμα ἔμπλεον τρυφερᾶς ἀγάπης ἀνοίγον μετὰ στοργῆς τοὺς κόλπους του, ὅπου ἐρρίπτετο μετὰ πόθου ἡ καταπεπονημένη ψυχὴ του· τὴν παγωμένην του ὑπαρξίν ἐξωογόνοι ἡ γλυκεῖα θαλπωρὴ τῆς οἰκιακῆς εὐδαιμονίας, τὸν θολὸν ὀρίζοντα τοῦ βίου του κατηύγαζε πρὸς στιγμὴν ἡ αἴγλη τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης. Ἐμμέμεστο τότε ἑαυτὸν διὰ τὴν σταῖραν καὶ ἀγονον ζωὴν του καὶ παρέβαλλεν αἰσχυρόμενος τὸν ἑαυτόν του μὲ τὰ στάσιμα καὶ σηπόμενα νερά λίμνης, ἐνῷ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξήρητο νὰ μεταβάλλῃ τὰς ἡμέρας του εἰς διαυγῇ ρεῖθρα ποταμοῦ.

Μίαν ἡμέραν ὁ Πέτρος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κατοικίαν του οὐχὶ σκυθρωπὸς καὶ βαρυπενθὴς κατὰ τὸ σῆνηθες, ἀλλὰ ζωηρὸς, εὐθυμὸς, σχεδὸν μειδιῶν. Ὁ Ματθαῖος, ὁ γέρον αὐτοῦ ὑπηρέτης, παρετήρησε μὲν ἐκπληκτὸς τὴν μεταβολὴν, δὲν ἐτόλμησεν ὅμως νὰ δρι-

λήση ὑπολαμβάνων ὅτι ἡ ἔκτακτος τοῦ κυρίου του φαιδρότης ἦτο φάσις παροδική καὶ στιγμαία τοῦ ἰδιοτρόπου αὐτοῦ χαρακτήρος. Ὅτε ὅμως τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐπανεληφθῇ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὁ γέρον δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ, ἀλλὰ ἐτόλμησε δειλῶς νὰ ἐρωτήσῃ τὸν κύριόν του, περὶ τῆς αἰτίας ἧτις καθίστα αὐτὸν φαιδρὸν, ποθὼν νὰ συμμέτασχη καὶ αὐτὸς τῆς φαιδρότητος, ἀφοῦ, διαρρυθμίσας τὸν βίον του συμφῶνως πρὸς τὸν βίον ἐκείνου, εἶχε ταφῇ ἔκουσίως εἰς τὴν μόνωσιν καὶ τὴν σιγῇ.

— Ἄ! καλέ μου Ματθαίε, ἀπήντησεν ὁ ἱατρὸς μὲ προσηnéστατον μειδιάμα ἁνροασθεὶς τοὺς λόγους τοῦ γηραιοῦ του φίλου, νομίζω ὅτι αἰσθάνομαι καὶ ἐδῶ.

Καὶ τῷ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὴν καρδίαν.

Ὁ γέρον ἠκολούθησε τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς τοῦ κυρίου του καὶ τὸ ὅμμα του ἐξέφρασε βαθεῖαν ἀπορίαν ἅμα εἶδεν αὐτὴν σταθεῖσαν καὶ ὑποδείξασαν τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ στήθους. Μετὰ παρατεταμένην σιωπὴν ἐμήκυνε τὸ κάτω χεῖλος καὶ ἔσειε περιλύπως τὴν κεφαλὴν. Εἶχε πεποίθησιν ὅτι τὸ ὄργανον ἐκεῖνο εἶχε καταστῆ ἄχρηστον πρὸ καιροῦ, ὅτι αἱ χορδαὶ του πάσαι εἶχον θραυσθῇ. Ἄν μία μόνη χορδὴ ἐσώζετο αὕτη ἐκρούετο ὑπὸ μόνῃς τῆς δίψης τῆς μαθήσεως· εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, πολυετῆς ὑπηρεσία, δεδοκιμασμένη πίστις, παραδειγματικὴ καὶ καρτερικὴ ἀφοσίωσις μόνις ἐδιδον αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ θιγγάνῃ ἄλλην μίαν ἀσθενεστέραν.

Ἄλλ' ὁ ἀγαθὸς γέρον ἠπατάτο· ἀληθῶς τὸ ὄργανον διέμενε ἀπὸ καίρου παραμελεημένον καὶ ἄχρηστον, ἀλλ' αἱ χορδαὶ του δὲν εἶχον θραυσθῇ. Εἶχε σιγήσει παρακαίρως τὸ ἁρμονικὸν ἔργον διότι ἔλειπε τὸ πληκτρον, ἀλλ' αἱ σιγῶσαι ἐκεῖναι χορδαὶ ἦσαν ἔτοιμοι ν' ἀρῶσιν γλυκεῖς τόνους μελωδίας, ἅμα ὡς ἤθελον αἰσθανθῇ τὴν ἐ-

παφὴν τῶν δακτύλων τοῦ καλλιτέχνου.

Ὁ Πέτρος ἠσθάνετο καὶ εἰς τὴν καρδίαν του, μειδιά, ἐπέστρεφε φαιδρὸς εἰς τὴν κατοικίαν του διότι ἐθιγγάνετο ἡ ἁρμονικωτέρα χορδὴ τοῦ ὄργανου, ἡ ὑπάτη χορδὴ τῆς καρδίας—ἡ χορδὴ τοῦ ἔρωτος.

Ἰδοὺ τί εἶχε συμβῇ.

Μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων πελατῶν τοῦ Πέτρου συγκατελέγετο καὶ οἰκογενεῖα τις, συνισταμένη ἐκ τριῶν ἀδελφῶν καὶ μιᾶς ἀδελφῆς. Οἱ ἀδελφοὶ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τραπέντες εἰς βίον ἑκλυτον καὶ λίαν ἀνειμένον κατεσπατάλησαν ἐν βραχεὶ χρόνῳ τὴν πλουσίαν αὐτῶν περιουσίαν, ἀπέχων δὲ μολίς ἐκ τῶν ψιγίων αὐτῆς μὴ ἀφέντες ὅμως τὸν ἄτακτον καὶ ἀκόλαστον βίον. Ἡ νεαρά των ἀδελφῇ, καίτοι πεπρωτισμένη ὑπὸ πολλῶν προτερημάτων εἶχε διαστραφῇ ἐνωρὶς ἐκ τῆς συμβιώσεως καὶ τοῦ κακοῦ παραδείγματος τῆς οἰκογενείας τῆς καὶ δὲν διήγαγε κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς νεότητά ἄμεμπτον βίον. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς νέας ταύτης, καίτοι ἐκ τῶν ἀπηνεστέρων διωκτῶν τοῦ Πέτρου δὲν ἀπηξίουσαν ὅμως νὰ προσκαλέσωσιν αὐτὸν καὶ νὰ ζητήσωσιν τὴν πολύτιμον συνδρομὴν του βράκεις ἡ χρεῖα τὸ ἐκάλει. Οὕτως ὅτε ἡμέραν τινὰ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν ἠσθένησεν ἐπικινδύνως ἐσπευσαν νὰ τὸν προσκαλέσωσιν, ἐκεῖνος δ' ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν μετὰ τῆς συνήθους του προθυμίας διότι οὔτε καλῶς ἐγίνωσκεν, οὔτε ποτὲ εἶχε ζητήσει νὰ μάθῃ τίνες ἦσαν οἱ ἐν τῇ κοινωνίᾳ διώκται του καὶ τί ἔλεγον περὶ αὐτοῦ. Ἡ νόσος ἦτο τῷ ὄντι ἐπικίνδυνος, ἀλλ' ἡ θεραπεία τοῦ ἱατροῦ ὑπῆρξε τόσον καρτερικὴ καὶ γενναία, ὥστε μετὰ πολλοὺς ἀπεγνωσμένους ἀγῶνας ἡ τελευταία αὕτη ἥρατο περιφανῇ νίκῃ καὶ ἡ νέα ἐσώθη.

Εὐνέβη τότε τι παράδοξον· ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἡ θεία τῆς νέας γυναικὸς παλαιούσης πρὸς τὸν θάνατον καὶ ἀγωνιώσης ὑπὸ τὰς ὀξείας ἀλγηδόνας τῆς νόσου εἶχον αὐτὴν ποιεῖν παράδοξον

ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἱατροῦ. Ἡ νῆα αὕτη εἶχεν ὑπερβῆ τὸ πρῶτον ἔκρ τῆς νεότητος καὶ δὲν διετήρει πλέον τὴν δροσερότητα ἐκείνην, τὴν ἀβρότητα, τὴν ἀφελῆ χάριν, δωρήματα καὶ προνομία ἀποκλειστικά τῆς πρώτης μαγικῆς ἡλικίας· ἀντὶ τούτου ὁμῶς ἔφερε τὸν ἡμερον καὶ γλυκὺν ἐκείνον τύπον, τὴν ὑπαρχον ἐκείνην χροῖαν, ἣν ἐπέτεινε καὶ καθίστα συμπαθεστέραν ἢ νόσος, τὰς πρώτας ἐκείνας πτυχάς, αἷς δὲν τολμᾷ τις ἀκόμη νὰ ὀνομάτηρυτίδας, ἰδιαίτερα γνωρίσματα καὶ θέλητρα ἰδιαίτερα ἐνίοτε κατὰρξουσιν εὐθὺς, δὲν κινουσιν εὐθὺς τὸν θαυμασμὸν, ὡς τὰ κομπαστικά κάλλη τοῦ ἔκρος, ἀλλὰ κατὰκτωσιν βαθμυδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὴν συμπάθειαν ὡς ἡ γαλήνιος καλλονὴ τοῦ φθινοπώρου, τὰ ὅποια δὲν ἀναγγέλλουσιν ἀθῶαν, χέριμον καὶ ὄνειροτραφῆ καρδίαν κόρης, ἀλλὰ γυναικὸς καρδίαν καὶ γυναικὸς ὀδυσσάκης μάλιστα ἀρκετὰ ἐπὶ τὸν δύσθεκτον Γολγοθᾶν τῆς ζωῆς.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας καθ' ἣν ἐπορεύθη πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἀσθενοῦς ὁ ἱατρὸς κατεπλάγη ἐκ τῆς μορφῆς ταύτης καὶ ἠσθάνθη ἀόριστον νυγμὸν ἐν τῇ καρδίᾳ. Τόσον γλυκὺ προσηλοῦτο τὸ βλέμμα τῆς ἐπ' αὐτὸν ἐκφράζον τὴν εὐγνωμοσύνην, ὥστε ὁ Πέτρος καταθελχθεὶς ἐνόμισεν ὅτι ἀνεῦρε τὸ ἰδανικόν του. Τὸ ἐκ γρανίτου στήθός του ἠσθάνθη κλονισμὸν παράδοξον, ἡννόησε δὲ μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ἡ φλόξ τῶν ὀνείρων, ἣν προσεπάθησε παντὶ σθένει νὰ κατασβέσῃ, δὲν εἶχεν ἐξαλειφθῇ ὀλοτελῶς ὑπὸ τὸ πρόσθετον κάλυμμα τοῦ πάγου, ἀλλ' ὅτι ὑπεσώζοντο ζωηροὶ σπινθήρες ὑπὸ τὴν αἰθάλην. Αἱ ἐπισκέψεις, αἷς τακτικῶς ἐποίει ὁ ἱατρὸς δὲν ὠμοιάζον πρὸς τὴν ἐκούσιον ἀγγαρείαν, ἣν σκαιῶς εἰ ἀποτόμως ἔξετέλει· ἐδείκνυν ἀσυνήθη τρόπων εὐγένειαν καὶ ἀβρότητα, οἷαν οὐδεὶς περιέμενε παρὰ τοῦ φλεγματικοῦ αὐτοῦ χαρᾶκτῆρος· ἐδείκνυν ἐνδιαφέρον, ὅπερ δυ-

σκόλως κατάρθου νὰ κρύψῃ. Αἱ ἐπισκέψεις παρετάθησαν καὶ μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν τῆς ἀσθενοῦς, ὅποτε ἐξέλιπεν ὀλοτελῶς· σχεδὸν ἡ ἀνάγκη ἱατρικῆς περιθάψεως. Ὅσον ὁ καιρὸς προὔχωρει τόσον ὁ Πέτρος ἠσθάνετο ἰδομύχως ὅτι ἐγένετο σφιγκτότερος ὁ δεσμός τῆς καρδίας του πρὸς τὴν νέαν ἐκείνην, ὅτι ἡ ἔλξις ἐγένετο ἰσχυρότερα. Ἀρ' ἐτέρου μεγάλη βελτίωσις ἐπετελεῖτο ἐν αὐτῷ λεληθότως· ὁ μισάνθρωπος ἤρξατο νὰ γίνηται κοινωνικώτερος, ὁ κατηφὴς ἔσχε στιγμὰς φαιδρότητος παραδόξου· τῶν συννέφων τῆς σκέψεως καὶ τῆς μελαγχολίας φυγαδευθέντων μικρὸν κατὰ μικρὸν, ἠθροίσεν ἡ νεαρὰ μορφὴ του καὶ ἐπὶ τὰ χεῖλη του ἤρξατο νὰ ἀπαυγάξῃ ἐνίοτε τὸ μειδίαμα—γλυκερὰ ἀντανάκλασις ἐσωτερικῆς εὐδαιμονίας. Ἡ ἀπρόοπτος αὕτη μεταβολὴ παρὰ πλείστων παρατηρηθεῖσα, ἀλλὰ πρὸ πάντων παρὰ τοῦ πιστοτέρου φίλου του, τοῦ γηραιοῦ οἰκέτου, ἐγένετο αἰτία ὅπως ἐπέλθῃ ἡ ἐξήγησις, ἥτις ἔλαβε χώραν μετὰ τοῦτου καὶ τοῦ κυρίου του, καθάπερ εἶδομεν.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην, ὁ ἱατρὸς ἀπεφάσισε νὰ κοινοποιήσῃ τὴν μεγάλην καὶ σπουδαίαν αὐτοῦ ἀπόρασιν πρὸς τὸν γηραιὸν του φίλον. Τὸν ἐκάλεσε πλησίον του καὶ τυπτῶν ἐλαφρῶς, μετ' οἰκειότητος τὸν ὤμὸν του, τῷ εἶπεν·

—Εἰξεύρεις τί ἀπεφάσισα, φίλε μου;

Ὁ γέρων προσέβλεψε πρὸς αὐτὸν ἀπορῶν.

—Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἐπανελάβε, δὲν θὰ ἀγαπᾷς μόνον ἐμέ, τὸν κύριόν σου, ἀλλὰ ὁ ἀγαπᾷς ἐπίσης καὶ τὴν κυρίαν σου.

Ὁ γέρων οὐδὲν ἀπήντησεν· ἔθλιψε μόνον τὴν χεῖρα τοῦ κυρίου του μετὰ συγκινήσεως καὶ δάκρυ θαλερὸν ἀνέθορεν ἀπὸ τὸν ἀμαυρὸν ὀφθαλμὸν του. Τὸ ὄνειρόν του συνεταυτίζετο μετὰ τὸ ὄνειρον τοῦ κυρίου του. Εἶχεν ἐγκολπωθῇ ἀγογγύστως τὰς ἐξεις αὐτοῦ, εἶχε δια-

μορφώσει τὸν ἰδίον χαρακτῆρα σύμφωνα πρὸς τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, εἶχε συμμερισθῇ τέλος τὸ πένθος καὶ τὴν θλίβην χωρὶς καθόλου νὰ συμμερισθῇ τὴν χαρὰν, διότι σπανίως ἢ οὐδέποτε ἡ χαρὰ ἐπασκέψατο τὸ κατηφές αὐτῶν ἐνδιαίτημα. Ἡύχετο ὅπως καὶ ἐπόθει διακαῶς νὰ ἴδῃ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἐγκαταλείποντα τὴν σχολιαν ὁδὸν εἰς ἣν ἐτράπη καὶ ἥτις βεβαίως δὲν ἦτο ἡ ἄγουσα εἰς τὴν εὐμερίαν. Ἦτο φυσικὸν ἐπομένως ἡ αἰφνιδία ἀπόφασις τοῦ Πέτρου νὰ ἐμποιήσῃ αὐτῷ ἄφαιτον ἀγαλλίασιν διότι ἐβλεπε μετὰ μακρὰν προσδοκίαν πραγματοποιούμενον τὸ ὄνειρόν του. Ἡ ἀπόκτησις γλυκειάς καὶ ἐναρέτου συζύγου ἐσκέπτετο ὅτι ἤθελεν ἐξῆδναι τὴν πικρὰν ζωὴν τοῦ μισανθρώπου, ἤθελε ποικίλλει τὸν μονότονον βίον αὐτῶν, νέας φάσεις παρέχοντα καὶ νέα ἀντικείμενα ἐφ' ὧν ἠδύνατο νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ἄμετρος στοργὴ καὶ ἡ σπένδατο ὑπὲρ τοῦ Πέτρου, ὃν μάλλον ὥς υἱόν, ἢ ὥς κύριον ἐθεώρει.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Πέτρου δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκπληρωθῇ. Δὲν ἦτο φανταστικὸς ἐκεῖνος ὅσον ἐβράδυνε νὰ λάβῃ ἀπόφασιν τίνα, τόσον ταχέως τὴν ἐξετέλει, ἅμα ὀριστικῶς ἀπεφάτιζεν. Ἐζήτησεν ἐπισήμως τὴν χεῖρα τῆς νέας παρὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς, οἵτινες δὲν ἦσαν οἱ ἔσχατοι βεβαίως ἐκ τῶν μαντευσάντων τὴν κλίσιν τοῦ ταύτην, καὶ οἵτινες εἶχον υποθάλπει τὸ αἶσθημα τοῦτο, ὅσον ἦτο αὐτοῖς ἐφικτόν. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ ἱατρός, καίτοι διάγων μονήρη καὶ ἄφιλον ζωὴν, ἦτο πάντοτε οὐχ ἡττον ὁ μόνος κύριος σπουδαίης περιουσίας, ἦτο δὲ τοῦτο ἴσως εἰς τῶν λόγων δι' οὓς ὑπέβλεπον αὐτὸν οἱ πολλοί. Γαμβρός πλούσιος, καὶ μάλιστα ὀλίγον φροντίζων ὥς ἐκ τοῦ χαρακτῆρός του καὶ τῶν ἐξῶν του περὶ τοῦ ἰδίου πλούτου, εἶνε τύχη ἣν οὐδέποτε παρορώσιν οἱ ἐν οἰκονομικαῖς δυσχερεῖαις εὕρισκόμενοι. Ἡ αἴτησις ἐγένετο ἀποδεκτὴ, τὸ συνοικέσιον συνωμολογήθη καὶ οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν.

Ὅτε ὠδήγησεν ἀπὸ τοῦ νηοῦ ὁ Πέτρος τὴν νύμφην γενομένην πλέον σύζυγόν του, ἐθέλησε νὰ τῇ ἐκφράσῃ ἐν εὐλικρινείᾳ τὰ κατακλύζοντα τὴν ψυχὴν του αἰσθήματα.

— Κυρία μου, τῇ εἶπεν, ἐν πρώτοις σὰς εὐγνωμονῶ διότι ἀπεδέχθητε ἀδιστακτικῶς τὴν χεῖρα ἣν ἔτεινον πρὸς ὑμᾶς· ὁ κόσμος μὲ θεωρεῖ ἄνθρωπον ἄνευ αἰσθημάτων, ἄνευ καρδίας, μὲ νομίζει τραυλοδύτην, μὲ ἀποκαλεῖ μάγον· περιέβαλε τὸ ὄνομά μου μὲ ἀπαίσιον μυστήριον. Θὰ προσπαθῶ νὰ σὰς ἀποδείξω τὸ ἐναντίον. Δὲν θέτω ὄρια εἰς τὴν διάθεσίν σας, δὲν θέτω φραγμοὺς εἰς τὰς ἐξείς σας. Εἰς ἐμὲ ἡ ἀγάπη σας μόνη καὶ ἡ ὑπόληψίς σας εἶνε ἀναγκαῖα· ἂν κατορθώσω νὰ ἀποκτήσω τὰ δικαίωματα ταῦτα ἐπὶ τῆς καρδίας σας, θὰ θεωρήσω ἑμαυτὸν εὐτυχή.

Ἄλλ' οὐχ οὕτως ἔδοξε τῇ Εἰμαρμένῃ. Παρῆλθον μῆνες τινὲς ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου του καὶ ὁ Πέτρος ἐβλεπε μετὰ θλίψεως ὅτι δὲν ἠδύτχει. Ὁ βίος του ἐγένετο κοινωνικώτερος, θερμωδέστερος, μάλλον σύμφωνος μὲ τὴν νέαν τῆς ζωῆς του φάσιν, πλὴν ἐν αὐτῷ δὲν ἀνεύρισκε τὴν φανταστικὴν ἐκείνην γαλήνην, τὴν ἀνάπαυλάν ἣν ἐπεπόθει διψαλὰ ἡ κατακοπος αὐτοῦ ψυχὴ. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου τοῦ ἐνόμισαν ὅτι διὰ τοῦ γάμου ἐκεῖνου ἐπῆλθεν αὐτοῖς εὐκαιρία κατάλληλος ὅπως ἀνακτήσωσιν ὅ, τι διὰ τῆς σπατάλης εἶχον ἀπολέσει καὶ ἐρρίφθησαν ἀκόρεστοι ἐπὶ τῆς περιουσίας καὶ τοῦ θαλακτιοῦ τοῦ γαμβροῦ των ἐκτερεπόμενοι εἰς μυρίας καταχρήσεις καὶ φερόμενοι ὡς κατακτηταὶ ἀπόλυτοι ἐντὸς τῆς οἰκίας του πρὸς πείσμα τοῦ πιστοῦ ὑπηρετοῦ ὅστις ἀντέτασσε πρὸς αὐτοὺς σκαιὰν καὶ ἀπότομον ψυχρότητα. Πλὴν ὅ, τι ἰδίως ἐβασάνιζε τοῦ Πέτρου τὴν ψυχὴν ἦτο ἡ παράδοξος τῆς συζύγου τοῦ ψυχρότης ἥτις ὑπολανθάνοντα κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἐγένετο ἐκφανῆς

καὶ κατάφωρος κατόπιν. Εἰς μάτην ἐφέρετο πρὸς αὐτὴν τρυφερῶς ἐπιδαψιλεύων αὐτῇ πᾶσαν περιποίησιν· ἀπάντα ψυχρότητα καὶ ἀδιαφορίαν· ὅτε δὲ ἐθίγγανε τὸ ζήτημα τοῦτο ζητῶν τὴν αἰτίαν τῆς παραδόξου διαγωγῆς τῆς, ἐκεῖνη ἀπεμακρύνετο ἐπίτηδες τοῦ θέματος ἐπιμόνως ἀποφεύγουσα καὶ τρόπον τινὰ φοβουμένη πᾶσαν ἐξήγησιν. Τοιοῦτον ὁδυνηρὸν τῶν ἐλπίδων του ναυάγιον, ἔμελλε φυσικῶς νὰ ἐπιδράσῃ λίαν ἐπὶ τῆς εὐαισθητοῦ ψυχῆς τοῦ Πέτρου, καὶ τὰ συμπτώματα τῆς ἀπαισίας μελαγχολίας ἐανεφάνησαν πάλιν. Εἶχεν ἀφήσει νὰ παρασυρθῇ πολὺ ὑπὸ τῆς ἀπατηλῆς ἐλπίδος καὶ ἡ ἀπογοήτευσίς τῷ ἐφαίνετο ἄψιθος. Ἐκεῖνος ἡγάπα περιπαθῶς, ἀλλ' ἡ μονομερὴς ἀγάπη του ἦτο μία χορδὴ· ἡ ἄλλη, ἥτις ἤλπιζε νὰ ἤχησῃ, εἰσὶν ἀπαισίως, καὶ μία μόνη χορδὴ δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀποτελέσῃ ἁρμονίαν.

Ἄν δὲν ἡτύχῃ ὅμως ὁ Πέτρος, καὶ ἡ σύζυγός του ἐπίσης δὲν ἐφαίνετο εὐτυχούσα. Εἶχε καὶ ἐκεῖνη ὥρας μελαγχολίας, ὥρας πικρᾶς βαρυθυμίας, καὶ πολλάκις ἐθεάθη ἀνατινασσομένη κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς ῥέμβους τῆς, ὥσπερ ἐζήτει ν' ἀποδιώξῃ ζοφερὰν ἀνάμνησιν, ἐσχανίζουσαν τὸ πνεῦμά της. Ἐφαίνετο ἐνίοτε καταλαμβανομένη ὑπὸ αἰσθημάτων ἀλλοκότου, ὅπερ ὁμοίαζε λίαν πρὸς ἐλεγχον συνειδήσεως ἐνόχου. Κατὰ τὰς στιγμὰς δ' ἐκεῖνας ἐφαίνετο ἀφαρπαζομένη καὶ ἐξεδήλου ἀκουσίως ὁρμάς τινας στοργῆς καὶ τρυφερότητος πρὸς τὸν σύζυγόν της, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν συνήρχετο πάλιν καὶ ἀνελάμβανε τὴν προτέραν ψυχρότητα, τὴν ἀγαλματώδη ἀπάθειαν, αἰσχυνομένη τρόπον τινὰ διὰ τὴν ἀκουσίαν παραφοράν της. Κρύφιος πόνος κατέτρωγε τὴν ψυχὴν της, ἡ δὲ ἀμφίβολος φύσει ὑγεία της ἐγένετο ἀκροσφαλὴς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· ὁ μαρασμὸς ἤρξατο νὰ χαραττη τ' ἀ-

παίσια αὐτοῦ σημεῖα ἐπὶ τῆς μορφῆς της, καὶ ἡ γυνὴ ἐκεῖνη χλωρὸν ἔτι καὶ νεανθεὶς φέρουσα τοῦ Ὑμεναίου τὸ στέμμα ἐφαίνετο φερομένη ἐματι γοργῶ πρὸς τὸν τάφον.

Τοῦτο δὲν διέλαθε τὴν προσοχὴν τοῦ Πέτρου, ὅστις κατενόει ὅτι μυστήριον ὑπεκρύπτετο ὑπὸ τὸ σκοτεινὸν κάλυμμα, ἀλλὰ μυστήριον ὅπερ μάτην ὁ νοῦς του ἐκοπῖν νὰ ἐξιχνιάσῃ. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ κατειλημμένος ὑπὸ θυμοδόρου μελαγχολίας ἀφίετο εἰς βαθὺν ῥεμβασμὸν, ἐπλησίασεν ἐγγὺς αὐτοῦ δειλὸς καὶ συνεσταλμένος ὁ γέρον ὑπηρετής.

— Πάσχεις, κύριέ μου; τὸν ἠρώτησε μετὰ φωνῆς ἐμφαινούσης ζωηρότατην συμπάθειαν.

— Ὡ! πολὺ, καλέ μου Μιτθαίε, τῷ ἀπάντησεν ὑποκώπως ἐκεῖνος.

— Διατί ν' ἀφήσωμεν τὸν πρῶτον βίον μας; ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον ὥσπερ πρὸς ἐαυτὸν ὁμιλῶν· ἀποκεχωρισμένοι, ὡς ἤμεθα τότε, τοῦ λοιποῦ κόσμου, ἤμεθα προφυλαγμένοι ἀπὸ τὰς κακίας τοῦ καὶ ἀπὸ τὰς διαβολὰς του· ἦτο τότε ἐξησφαλισμένη ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς σου· ἦτα τότε ἄθικτον καὶ ἀμόλυντον τὸ ἱερώτερον κτῆμά σου—ἡ τιμὴ σου.

— Τί λέγεις; ἀνέκραξε κατάπληκτος ὁ ἱατρός.

— Λέγω τὴν ἀλήθειαν, ἀπάντησεν ἀταράχως ἐκεῖνος. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστασα ἂν ὤφειλογ νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς μου· ἢ ν' ἀποφύγω νὰ τραυματίσω οὕτως ὁδυνηρῶς τὴν καθημαγμένην καρδίαν σου· τὸ καθήκον ὑπερίσχυσεν.

Ὁ ἱατρός τῷ ἤρπασε σπασμωδικῶς τὰς χεῖρας καὶ ἠτένεσε τὸν γέροντα κατὰ πρόσωπον μὲ ὀφθαλμοὺς πλήρη τρόμου. Τέλος πάντων ἀνεκάλυπτε τὴν ἄκραν τοῦ μυστηριώδους μίτου· ἀλλ' ἦτο τόσον φοβερὸν τὸ ἀπόκρυφον τοῦτο, ὥστε ἡ φρίκη τὸν ἀπελίθου· ἡ ἄκρα αὕτη ἐφαίνετο πεπυρακτωμένη εἰς τὸ πῦρ τῆς

κολάσεως καὶ κατέκαιε τοὺς δακτύλους, ὥστε δὲν ἐτόλμα νὰ τὴν ἐγγίση.

— Ἡ γυνὴ πρὸς τὴν ὁποίαν ἔδωκες τὸ ὄνμά σου, ἐπανέλαβεν ὁ γέρον μετὰ φωνῆς παυθίμου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεπιστεύθης τὴν τιμὴν σου, δὲν ἤτοῦξία τὴς τιμῆς καὶ τὴς ἐμπιστοσύνης.

Καὶ τῷ διηγήθη ὅτι ἐκ τῆς θέσεώς του ἠδύνατο νὰ γινώσκῃ περὶ τῆς διαγωγῆς τῆς συζύγου του· ὅτι ἀπὸ καιροῦ εἶχεν υποπτεύσει ὅτι ἡ κυρία του εἶχε κρυφίας σχέσεις μετὰ τινος νέου, μεθ' οὗ συνεδέετο καὶ πρὸ τοῦ γάμου τῆς διὰ δεσμῶν φιλίας· λίαν ἀμφιβόλου, καθὰ διεθρυλλεῖτο· ὅτι κατόπιν τῶν υποψιῶν τούτων ἐπέστησεν ἄγρυπνον προσοχὴν, μετὰ πολλὰς δ' ἐρεῦνας ἐβεβαίωθη ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη διετῆρει μετ' ἐκείνου σχέσεις ἐνόχους, προδίδουσα τὴν συζυγικὴν πίστιν.

Εὐκόλον εἶνε νὰ φαντασθῇ τις μετ' οὗτοιο σπαραγμοῦ καρδίας ἡ κοράσαιο ὁ Πέτρος τὴν ἀπαισίαν διήγησιν. Κατ' ἀρχὰς διέμεινεν ἄλαλος καὶ ἀναυδος ὑπὸ τῆς φρίκης· ἔπειτα ἐπλημύρησαν οἱ ὀφθαλμοὶ του καὶ δάκρυα πολλὰ ἐξέχυθησαν ἀπ' αὐτῶν, δάκρυα πυρίνα λύσης καὶ πόνου· ἀκολουθῶς μετὰ τὴν ἀκουσίαν ταύτην ἐκχυσιν τῆς ὀδύνης του, ἀνέλαβε πάλιν τὴν προτέραν ἀπάθειαν καὶ τὸ φλέγμα.

Εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς συζύγου του ὥρας τινὰς μετὰ ταῦτα. Ἡ σύζυγός του νοσοῦσα κατέκειτο εἰς τὴν κλίνην. Ἡ θέα τῆς μοιχαλίδος ἐξάγειρε πρὸς στιγμὴν τὴν κοιλάζουσαν εἰς τὰ στήθη του ἀγανάκτησιν, κατάρθρωσεν ὅμως, ἐπὶ πολὺ ἀντιστάς, νὰ κατισχύσῃ αὐτῆς. Ἐπεδαψίλευσεν αὐτῇ τὰς συνήθεις περιποιήσεις μετὰ γλυκύτητος, σχεδὸν μειδιῶν, περιέστρεψεν ἐπιτηδείως τὸ θέμα τῆς συνομιλίας εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις καὶ ὑπέμνητε πρὸς αὐτὴν τὰς περιστάσεις, ὅρ' ἂς συνωμολογήθη ὁ γάμος των, τὴν ἀμεμ-

πτον μετὰ ταῦτα διαγωγὴν του, τὴν εἰλικρίνειαν μεθ' ἧς προσνήχθη πάντοτε πρὸς αὐτὴν, καὶ τὴν ἠρώτησεν ἂν εἶχε νὰ διατυπώσῃ κατ' αὐτοῦ ὀρισμένον τι παράπονον, δι' ἐνδεχομένην ἀκουσίαν ἑλλειψίν του. Μὴ γινώσκουσα τοῦ ἐμελλε νὰ καταλήξῃ καὶ νομίζουσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τῶν συνήθων τοῦ συζύγου τῆς μορφῶν, ἀνωμολόγησε πάντα ταῦτα. Ἀλλὰ ὁ μόλις ἠνέωξε τὰ χεῖλη καὶ ἐπεβεβαίωσε τοῦ συζύγου τῆς τοῦ λόγους, καὶ πάραυτα ἀναβλέψασα ἐνώπιόν τῆς εἶδε οὐχὶ τὴν προσηγὴ καὶ μειλίχιον ἐκείνου μορφὴν, ἀλλὰ τὴν τραχεῖαν καὶ ἀπότομον μορφὴν ἀδυσωπῆτου δικαστοῦ, τὴν τρομακτικὴν εἰκόνα τοῦ τιμωροῦ ἀγγέλου καὶ ἤκουσεν ἤχουσιν αἶφνης τὴν βροντώδη ταύτην φωνήν, ἥτις ἐξήρχετο ὡς ὠρυγὴ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς πληγείσης καρδίας του.

— Διατὶ τότε, γύναι ἀπίστε, ἐπεβουλεύθης καὶ ἐσφαγίνας τὴν ἐμπιστευθεῖσάν σοι τιμὴν;

Τόσον ἀπροσδόκητον καὶ τόσον κείριον ἦτο τὸ τραῦμα, ὥστε ἐκείνη δὲν ἔσχε κἂν τὸν καιρὸν νὰ προφυλαχθῇ. Ἠθέλησε νὰ ριφθῇ εἰς τοὺς πόδας του, προβάλλουσα ἀσθενεῖς τινὰς δικαιολογήσεις· τῷ ὁμολόγησε ὅτι οἱ ἀδελφοὶ τῆς τὴν ἐβίασαν νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὸ προταθὲν αὐτῇ συνοικέσιον, ὅπερ ἐκείνη ἀπέκρουεν ἐπιμόνως, ἀναγκασθεῖσα διὰ τῆς βίας νὰ ἐνδώσῃ. Ὁμολόγησεν ὅτι δὲν ἦτο ἀξία τοιοῦτου συζύγου· καὶ ἐξήτησε ταπεινῶς συγγνώμην διὰ τὸ ἐγκλημα τῆς ἀφοῦ μάλιστα, ὡς ἔλεγεν, εὐρίσκετο εἰς τὸ τέρας τῆς ζωῆς τῆς.

— Εἶνε ἀνωφελὲς, κυρία, εἶπεν ἐκεῖνος ἀποθῶν αὐτὴν. Ἐγὼ δὲν ἔμαθα νὰ συγχωρῶ. Ὁ Θεὸς δύναται νὰ σὲ συγχωρήσῃ, ἐγὼ δὲν θὰ τὸ πράξω ποτέ. Ἐνθυμοῦ ὅμως ὅτι ὁ Θεὸς κατοικεῖ εἰς τοὺς οὐρανοὺς· ἀντὶ τὴν συγγνώμην ποθῇ ἐκεῖ ἐπάνω πρέπει νὰ ὑπάγῃς καὶ νὰ τὴν ἐπιτύχῃς, ἐδῶ μὴ ἔλπιζε.

Ἡ ἀμείλικτος αὐτὴ σταθερότης κατεσύντριψε καὶ τὸ τελευταῖον στήριγμα τῶν ἐλπίδων τῆς ἐνόχου γυναικός. Ἡ νόσος ἐπεπάθη, ἡ κρίσις ἐπῆλθε, πάσχουσα δ' ἐκείνη πρὸ καιροῦ καὶ συντετριμμένη, ὑπέκυψεν. Ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τοῦ θανάτου τῆς ἐξήτησε καὶ πάλιν νὰ τὸν ἴδῃ καὶ νὰ τῷ ὁμιλήσῃ· καὶ πάλιν τῷ ἐξήτησε μετὰ θνησκούσης φωνῆς συγγνώμην, ἀλλ' ἐκεῖνος διέμεινεν ἀπαθὴς καὶ ἀκαρπτος, ὡς στήλη μαρμαρίνη. Τῇ ἐκλείσεν ὁ ἴδιος τοὺς ὀφθαλμοὺς χωρὶς νὰ χύσῃ ἐν δάκρυ καὶ ἐψιθύρισεν·

— Ὁ Θεὸς δύνатаι νὰ σὲ συγχωρήσῃ· ἐγὼ δὲν θέλω τὸ πράξει ποτέ.

Μετὰ ταῦτα ἐκλείσει τὴν οἰκίαν του πρὸς πάντας καὶ ἀνέλαβε τὴν προτέραν αὐστηράν καὶ μεμονωμένην ζωὴν του. Ὁ θάνατος τῆς συζύγου του ἐγένετο, ὡς ἦτο ἐπόμενον, θέμα τῶν συζητήσεων τῶν κακολόγων καὶ μία νέα παράγραφος προσετέθη εἰς τὸ ἀπέραντον κατηγορητήριον, ὅτι ὁ Πέτρος ἦτο ὁ ἡθικὸς ἢ ὁ πραγματικὸς αὐτουργὸς τοῦ θανάτου ἐκείνου. Τὴν φήμην ταύτην ὑπέθαλψαν πρωτίστως, ἐννοεῖται, οἱ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου του, μεθ' ὧν διέκοψεν ἀποτόμως πᾶσαν σχέσιν ἕμια τῷ θανάτῳ ἐκείνης. Ὁ γέρον ὑπέρτης ἐγένετο καὶ αὐτὸς σιγηλότερος, πολλὰ τῶν μονοσυλλάβων ἀντικαταστήσας δι' ἀφῶνων νευμάτων. Ὁ Πέτρος διέμενε οἶος καὶ πρὸ τοῦ γάμου του, ψυχρὸς, φλεγματικὸς, ἀκοινωνήτος, μισάνθρωπος. Μόνη ἀλλοίωσις ἐπελθοῦσα εἰς αὐτὸν ἦτο ἡ ἐπὶ τὸ σαρκαστικώτερον τροπὴ τῆς φυσιογνωμίας του καὶ τὸ πρόωρον γῆρας· τὰ λεπτὰ καὶ ἄχροα χεῖλη του διέστελλε τώρα μεῖδιμα καταχθόνιον, πληρεῖς ἀγρίου καὶ δηλητηριώδους σαρκασμοῦ, ἐπὶ τῶν κροτάφων του δὲ ἐφάνοντο ἐσπαρμέναι πολλὰ ἀργυρόχροα τρίχες. Εἶχεν ἐνσκήψει ἐπ' αὐτὸν ὁ χειμὼν, οὐχὶ τοῦ γῆρας, ἀλλ' ὁ τῆς ὀδύνης. Ὅτε δὲ τὰ σύννεφα τοῦ χειμῶνος ταύτου ἐπέρχοντα, νύξ ἀφεγγής κα-

λύπτει τὴν ψυχὴν· ἡ ἀπογοήτευσίς δ᾽ ἀκνεί ἀνήμερος τὴν καρδίαν, τὸ πνεῦμα ἀπολακτίζει, ὡς παιδίον ἀδύρματα, τὰ ὄνειρά του, καὶ μέσον τοῦ σκότους τοῦτου μία μόνη φωσφορίζει ἀπαισία λάμψις—ἡ ἀστραπή τοῦ ἐγχειριδίου, ἡ τοῦ ὅπλου τοῦ αὐτοκτόνου.

(ἔπεται συνέχεια)

ΠΑΡΑΠΤΩΜΑ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ

(Συνέχεια· ἔρα προηγ. φυλ.)

Ὁ ἥρωας μας, ὡς ἠκούσαμεν, ἐκαλεῖτο Θάνος μὲν τ' ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον δὲ Πρατῆς καὶ κατήγετο ἐκ τῆς πολυστενάντου νήσου Χίου. Ἐκ τοῦ μετὰ τῆς Ἑλένης διαλόγου τοῦ ἑμαθον ἤδη οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται μέρη τινα τῆς ἱστορίας του ἦν θέλομεν προσπαθήσει ἐν ὀλίγοις νὰ συμπληρώσωμεν. Ὁ παλαίπαρος ἦτο ὄρφανὸς μητρὸς καὶ πατρός. Βρέφος ἔτι ὢν, ἀπώλεσε τοὺς γονεῖς του, σφαγέντας κατὰ τὰς τελεσθείσας ἐν Χίῳ σφαγὰς ὑπὸ τῶν Τούρκων. Τὰ πεσόντα τότε θύματα ἐν τῇ μαρτυρικῇ ἐκείνῃ νήσῳ ἠριθμοῦντο εὐχὲ κατὰ δεκάδας, οὐχὶ καθ' ἑκατοστάς, ἀλλὰ κατὰ χιλιάδας. Αἱ ἀπάνθρωποι καὶ ἀνανδροὶ σφαγαὶ αἱ ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαπραχθεῖσαι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, ἐπὶ ἀσθενῶν καὶ ἀπροστατευτῶν ὄντων, ἐπὶ βρεφῶν, γερόντων καὶ γυναικῶν, οὐ μόνον δὲν ἐμετριάζοντο ἀλλὰ θρασέως καὶ κυνικῶς ἐπανελαμβάνοντο. Ἡ Εὐρώπη οὐ μόνον ἡδιαφόρει ἐπὶ ταῖς κοσουργίαις ταύταις, ἀλλὰ δικαιούμεθα ἰσχυρίζόμενοι ὅτι ἐπεδοκίμαζεν αὐτὰς μὴ θελήσασα τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς φωνὴν νὰ παρεμβάλῃ.

Καὶ τοῦτο λέγομεν, διότι πρὸς εὐνείδος τῆς Χριστιανοσύνης εὐρέθησαν τότε καὶ ἐφημερίδες ἀντιπροσωπεύουσαι δῆθεν τὸν πολιτισμὸν, δικαιο-